

Branio je oružjem svoj narod, a između bitaka po bunkerima držao mise i krstio vojnike – velečasni Juraj Kovačić

OBJAVLJENO 6. RUJNA 2024. OD BORNA MARINIĆ
DATUM DOGAĐAJA:

„On će se zvati Juraj i biti će ratnik baš kao što sam i ja bio.“, proročanski je najavio Juraj Kovačić nakon što se 15. veljače 1948. u Križevcima rodio njegov unuk.

Iako mu je majka htjela dati ime Valentin, zbog datuma rođenja, djed nije popuštao. Njegov unuk je rastao, a on mu je često govorio o svojim ratnim iskustvima koje je stekao u I. svjetskom ratu kao **oficir austrougarske vojske na Galiciji**. I otac malenog dječaka Marcel Kovačić, inače ugledni staklar, koji se borio u II. svjetskom ratu govorio bi mu: „Sinek, rata će biti i moraš se učiti oružju“. **Mladi Juraj osjetio je Božji poziv** i postao svećenik, no djedove i očeve riječi nikada nije zaboravio.

Vrućeg srpanjskog dana 2024. godine **zatekao sam ga na njegovom brodu „Marija“** privezanom u osječkoj luci. To je osmi brod kojeg je izradio svojim rukama. Evo i objašnjenja – kada je 1975. postao svećenik velečasni Juraj tražio je nešto čime bi upotpunio slobodno vrijeme. **Htio je u početku naučiti letjeti** i graditi lako leteće letjelice no, kada je stigao u zračnu luku kod Osijeka, nisu mu dali da polaže ispit. Tako je odlučio okušati se u gradnji brodova i plovidbi. Kako je bio na službi u selu Račinovci **na obali Save** to je djelovalo lakše izvedivo.

*Otišao sam u Brčko, u lučku kapetaniju, predstavio se da sam katolički svećenik i da želim položiti ispit za voditelja čamca. Dozvola je ubrzo bila gotova i mogao sam ploviti. Kupio sam lim, nabavio nacрте i odlučio graditi brod. Primjer broda, kakvog sam želio, našao sam u jednom specijaliziranom njemačkom časopisu. Jedan seljak koji je bio kovač me naučio variti. **Kupio sam elektrode i flaksericu za sjeći metal te prionuo poslu.** U svemu mi je pomagao moj zvonar koji se strašno bojao jer je struja netom ranije stigla u to selo. Kada bi ja vario govorio bi: „**Gromovi idu iz vaših ruku velečasni! Što će to biti? To nije bez vruga!**“ Napokon kada je brod bio gotov pola sela se okupilo i spustilo ga u vodu.*

Godinama se velečasni Juraj svojim brodom spuštao Dunavom do Beograda u kojem je imao prijatelje. Bio je i član akademskog kluba na Ada Ciganliji. Svaki put u Srbiji bi ga srdačno dočekali, sve do 1990. godine

*Počeli su me gledati jako mrko i više nije bilo prijateljskih kontakata. Shvatio sam tada da će biti rata i da s onim luđakom Miloševićem to ne može dobro proći. Nije prošlo puno i u Baranji je 1991. zaista počeo rat. Bio sam tada ondje u **župnik u selu Branjin Vrh** u župi Uzvišenja svetog Križa. Mislio sam najprije, kada je počeo rat, napustiti Baranju. Gledao sam kako da se sklonim, no onda su mi dečki rekli „Juraj pa nećete nas valjda ostaviti?“ Bio sam lovac, imao sam lovačku pušku i odlučio sam ostati. **Rekao sam im „Dečki neću vas ostaviti!“***

Nije prošlo puno vremena, **23. kolovoza 1991. pobunjeni Srbi i JNA okupirali su Branjin Vrh**, a Juraj i njegovi župljani sklonili su se pred neprijateljskim napadom u Mađarsku.

*Bježali smo tog dana kako je tko stigao. Po dolasku u Mađarsku sam se javio biskupu Ćirilu Kosu i rekao mu: „**Preuzvišeni ostao sam i bez ovaca i bez ovčinjaka.** Što da radim? Od čega ću živjeti?“ On mi je odgovorio da se snađem, da idem bilo kud... **Tada sam odlučio otići u vojsku.** Vratio sam se u rodne Križevce i otišao se s bratom prijaviti u Gardu. Njega nisu htjeli primiti jer je bio strojovođa i imao je radnu obavezu, a mene nisu htjeli primiti jer sam svećenik.*

Velečasnog Juraja to nije obeshrabilo. Odlučio je samoinicijativno otići na bojište. Čuo je da su njegovi Križevčani iz 15. mješovitog protuoklopnog artiljerijskog divizijuna u obrani Novske. Kada je došao na prvu crtu, u **Stari Grabovac**, opet je naišao na nerazumijevanje za njegovu želju da brani Hrvatsku oružjem.

*Kada sam stigao rekli su „Ma ti si svećenik, ne možeš ti s nama biti na prvoj crti nikako.“ Nisu me htjeli primiti nigdje. **Početkom 1992. napokon sam primljen** nakon što sam se javio u 135. baranjsku brigadu Hrvatske vojske. Pitali su me samo što sam završio od škola. Odgovorio sam „Teološki fakultet“ i oni su rekli „Dobro, primljeni ste.“ Tako je krenuo moj pravi ratni put. Ja sam htio braniti domovinu onim alatima koje ne smijem nositi kao svećenik, ali nosio sam ih. **Borio sam se na više bojišta, a u slobodno vrijeme vršio svećeničku službu.***

Od biskupa Ćirila Kosa Juraj je dobio pismeno dopuštenje da smije pristupiti Hrvatskoj vojsci, a ovako objašnjava svoje motive, ali i to kakav je bio njegov odnos sa suborcima:

*To je bila borba za život. **Nisam otišao u rat s namjerom da nekog uništim nego sam se branio od onoga tko je htio mene ubiti.** Baranjci, s kojima sam bio, ostali su bez svega i razumjeli su moju želju da budem s njima na taj način. Moji vojnici su bili puni mržnje prema onima koji su im htjeli uzeti život. Uzeli su im imovinu, mnogima i ubili njihove najbliže, a sada žele i njihove živote uzeti. Ja sam ih umirivao, razgovarao s njima. Rekao bi im: „Ako ti gajiš mržnju, ti ćeš promašiti. Lijepo se smiri, pogledaj neprijatelja i polako povuci okidač. **Nemoj gajiti mržnju jer ćeš ga promašiti!** Ljubavlju ga pogledaj i polako povuci otklonac.“ Bilo je to grozno vrijeme borbe za goli život. Nastojao sam cijelo vrijeme smirivati suborce, a obavezno sam ih upozoravao na način ophođenja s ratnim zarobljenicima: „**Ako nemaju oružja ne pucaj u njih, nego im daj vode, a ako su pušaći daj im i cigaretu.** Pozovi vojnu policiju i predaj im zarobljenika na postupanje.“ Takvo ponašanje neprijatelje je još više boljelo jer su bili svjesni kako su oni postupali prema nama kada bi nas hvatali.*

Iako je većinu ratnog puta proveo na Dravi i u močvarama Kopačkog rita, u kolovozu 1992. godine bio je **među dragovoljcima koji su otišli u obranu Bosanske Posavine** kod sela Koraće. Tamo mu je bilo i najteže jer nije znao s koje bi mu strane metak mogao doletjeti. Alata su, kako Juraj naziva oružje, imali su slabo. No ističe – Bog im je bio zaštita. Pitam ga direktno – **Ima li Boga na prvoj crti?**

*Itekako je bilo Boga na prvoj crti. I oni nekršteni nosili su sa sobom krunice, a ja sam ih učio kako se ta krunica moli. U svojem ratnom rancu sam **pored alata imao i kalež i hostije te bočicu vina i mali misal.** Služio sam mise pred bunkerima, na prvoj crti. Među Baranjcima je bilo jako puno nekrštenih koje sam, između bitaka, **po bunkerima pripremao za krštenje i krstio ih.** Kada bi se vraćali u Osijek gdje nam je bila baza i gdje su bile njihove žene mnoge sam od njih i crkveno vjenčavao. Sve sam to upisivao i po povratku u Branjin Vrh upisao u maticu vjenčanih odnosno krštenih.*

Usporedno sa svećeničkim, **Juraj je spremno obavljao i ratne zadatke**. Priča mi o tome kako su u močvarama Kopačkog rita pravili zaklone, primitivne bunkere.

*Odabrali bi neko listopadno stablo, koje je godinama na tom mjestu, i oko njega poslagali ukoso grane. Onda bi preko toga stavili šatorsko krilo pa opet na to stavljali grane i uvlačili se četveronoške unutra. Nekad dvojica, trojica, a nekad i četvorica, ovisi o veličini tog zaklona. **Sve smo učili u hodu, pa i kako se rukuje minobacačem**. Dobili smo jednom prilikom minobacače 120mm. Za njih nije bilo uputstava niti podataka kako njima gađati. Onda su me poslali u Jastrebarsko u centar za podučavanje i tamo sam dobio upute kako se nišani i kako se koristi to oruđe. Mučili smo se, nije bilo kompjutera koji ti izračuna kako gađati. To smo sve ručno računali pa svaki od nas dobije drugačiji rezultat. Pa smo bacali kapu da vidimo u kojem smjeru puše vjetar i slično jer to isto utječe na putanju granate*

Baranja na koncu nije oslobođena vojnim putem već je vraćena u ustavnopravni poredak Republike Hrvatske mirnom reintegracijom. Tada **Juraj Kovačić od biskupa dobiva zadatak da obnovi uništene crkve u Branjinom Vrh i Kneževu**. Dopodne bi radio u vojsci, a popodne radio na obnovi. O povratku progovara idućim riječima:

*Nada u povratak nikada nije umrla. Znali smo da ćemo se jednog dana vratiti u Baranju i da pobunjeni Srbi ne mogu dobiti rat. Kada je prošao „Bljesak“, pa „Oluja“ znali smo da je red na nama. Spremali smo se na oružanu borbu i mislim da bi brzo oslobodili Baranju. **Mi smo bili puni elana, a Srbi su bili u strahu**. Bilo bi stradalih, ali mislim da bi bilo bolje da smo išli vojno jer je taj sporazum kojim smo se vratili jako loše napisan.*

U vojsci je Juraj Kovačić ostao 20 godina, a na koncu je **umirovljen u činu satnika**. Svećeničku mirovinu dočekao je 2018. godine no ne prima ju već dobiva samo vojnu mirovinu koju je kao hrvatski vojnik itekako zaslužio. Za kraj ga pitam osjetljivo pitanje: **Kako oprostiti neprijatelju** za sve što je učinio u ratu, a on mi daje slikovit odgovor:

*Recimo meni dođe na ispovijed netko tko je ukrao 100 tisuća eura i pokaje se. To nije dovoljno. Dok tih 100 tisuća ne vrati ne može doći do pomirbe. On mora najprije vratiti ukradeno, a zatim se doći pokajati. U tom kontekstu **nije moguće pomirenje ni između dvije zaraćene strane dok ona druga ne vrati što je uzela**.*

Ovaj tekst je dio novinarskoga projekta „Ima li Boga na prvoj crti? – katolički svećenici u Domovinskom ratu, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Borna Marinić [Edit profile](#)

Magistar sam povijesti. Radno iskustvo stjecao sam u Hrvatskom povijesnom muzeju i na Hrvatskoj radioteleviziji u emisiji TV Kalendar. Autor sam nekoliko knjiga i filmova na temu Domovinskog rata. Osnovao sam i uređujem Facebook stranicu Dogodilo se na današnji dan – Domovinski rat i portal Domovinskirat.hr. Također uređujem i vodim emisiju Domoljubne minute koja se svakog dana emitira na Hrvatskom katoličkom radiju te emisiju Sve za Hrvatsku i Novi valovi dobrote. Vlasnik sam obrta CroHis kojim promičem vrijednosti Domovinskog rata.

[Add Social Links](#)

[Settings](#)

Podijeli članak

OBJAVLJENO U [AKTUALNO](#), [HEROJI DOMOVINSKOG RATA](#), [VAŽNI DOGAĐAJI](#)

Important notice for administrators: The WordPress Popular Posts "classic" widget has been removed.

This widget has reached end-of-life as of version 7.0. Please go to **Appearance > Widgets > [Your Sidebar] > WordPress Popular Posts** for instructions on migrating your popular posts list to either the WordPress Popular Posts block or the wpp shortcode.